

YASA DIŞI BAHİSİN EKONOMİK KAMU DÜZENİ VE KAMU GÜVENLİĞİ ÜZERİNDEKİ BOZUCU ETKİLERİ

THE DISRUPTIVE EFFECTS OF ILLEGAL BETTING ON ECONOMIC PUBLIC ORDER AND PUBLIC SECURITY

Onur AĞIRDİL*

Mirza ÇULLU**

ÖZ

Bu çalışma, yasa dışı bahsi ekonomik kamu düzenini aşındıran ve kamu güvenliği risklerini çoğaltan çok katmanlı bir yapı olarak ele almaktadır. Araştırmanın amacı, yasa dışı bahis faaliyetlerinin ekonomik kamu düzeni üzerindeki bozucu etkilerini kavramsal düzeyde ortaya koymak ve bu etkilerin finansal sistem ile sosyo-ekonomik kırılganlıklar üzerinden kamu güvenliğine nasıl eklemelendiğini açıklamaktır. Nitel araştırma deseni yürütülen çalışmada doküman analizi yöntemi benimsenmiş; Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi, KDV, 5602 sayılı Kanun ile Varsaset ve İntikal Vergisi mevzuatı yasa dışı bahis bağlamında analitik biçimde sınıflandırılmıştır. Ayrıca literatür temelli tipolojiyle yasal platform suistimali, ATM kullanımı, kripto varlık hizmet sağlayıcıları ve sanal POS gibi mekanizmalar

ABSTRACT

This study examines illegal betting as a multi-layered structure that erodes economic public order and multiplies risks to public security. The aim of the research is to conceptually examine the disruptive effects of illegal betting activities on economic public order and to explain how these effects intersect with public security through the financial system and socio-economic vulnerabilities. In the study conducted within a qualitative research design, the document analysis method was adopted; the Income Tax, Corporate Tax, Value Added Tax, Law No. 5602, and the Inheritance and Transfer Tax legislation were analytically classified in the context of illegal betting. In addition, based on a literature-derived typology, mechanisms such as the abuse of legal platforms, ATM usage,

* Dr. Öğretim Üyesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, İç Güvenlik Fakültesi, Polis Akademisi Başkanlığı, onuragirdil@gmail.com, ORC-ID: 0000-0002-3544-2306.

** Vergi Başmüfettişi, Hazine ve Maliye Bakanlığı, mirza.cullu@vdk.gov.tr, ORC-ID: 0009-0001-3240-9236.

Ağirdil, O., Çullu, M. (Şubat 2026). Yasa Dışı Bahisin Ekonomik Kamu Düzeni ve Kamu Güvenliği Üzerindeki Bozucu Etkileri, *Vergi Raporu*, 317, (7-25).

Makale Türü: Araştırma Makalesi

M.G.T.: 14.01.2026 / **M.K.T.:** 30.01.2026

“paranın sisteme girişi–katmanlama–iz kaybet-tirme–nakde çevirme” mantığında değerlendirilmiştir. Bulgular, yasa dışı bahsin vergi kaybı ve kayıt dışılığın ötesinde gölge finansı büyütüp izlenebilirliği azaltarak devletin denetim kapasitesini zayıflattığını; bağımlılık ve ikincil suç davranışları üzerinden toplumsal güveni aşındırdığını göstermektedir. Sonuç olarak ekosistem temelli, finansal örüntü analizi ve sosyal önleme araçlarını birlikte içeren bütüncül mücadele yaklaşımı önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yasa Dışı Bahis, Ekonomik Kamu Düzeni, Kamu Güvenliği, Kayıt Dışı Ekonomi, Gölge Finans.

JEL Sınıflandırma Kodları: K34, K10, H24.

GİRİŞ

Bu çalışma yasa dışı bahis olgusunu ekonomik kamu düzenini aşındıran, mali kapasiteyi zayıflatan ve kamu güvenliği risklerini çoğaltan çok katmanlı bir yapı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel amacı yasa dışı bahis faaliyetlerinin ekonomik kamu düzeni üzerindeki bozucu etkilerini kavramsal temelleriyle ortaya koymak ve bu etkilerin kamu güvenliği ile nasıl eklemlendiğini açıklamaktır. Bu doğrultuda çalışma, (i) kayıt dışı ekonomi ve vergi kaybı, (ii) finansal sistemin zayıflaması ve gölge finansal alanların büyümesi, (iii) sosyo-ekonomik zararlar ve bağımlılık dinamikleri olmak üzere üç ana etki alanına odaklanmaktadır. Böylece yasa dışı bahis, mali düzenlemelerden finansal gözetim kapasitesine, hane refahından kurumsal meşruiyete uzanan geniş bir etki yelpazede değerlendirilmiştir. Çalışmanın problem cümlesi, “Yasa dışı bahis, ekonomik kamu düzenini hangi mekanizmalar üzerinden bozmakta ve bu bozucu etki kamu güvenliği açısından nasıl bir risk mimarisi üretmektedir?” şeklinde yapılandırılmıştır.

crypto-asset service providers, and virtual POS systems were evaluated within the logic of “entry of funds into the system–layering–obscuring the trail–conversion into cash. The findings indicate that illegal betting, beyond causing tax losses and informality, expands shadow finance and reduces traceability, thereby weakening the state’s supervisory capacity; moreover, it erodes social trust through addiction and secondary criminal behaviors. Consequently, a holistic counter-strategy is proposed that combines an ecosystem-based approach with financial pattern analysis and social prevention tools.

Keywords: Illegal Betting, Economic Public Order, Public Safety, Informal Economy, Shadow Finance

JEL Classification Codes: K34, K10, H24.

Araştırma nitel araştırma deseninde kurgulanmış olup, doküman analizi temel yöntem olarak benimsenmiştir. İnceleme kapsamında, yasa dışı bahsin vergisel boyutunu açıklayan ulusal mevzuat hükümleri; bahse konu faaliyetin vergilendirilebilirlik koşulları, mükellefiyet yapısı, kesinti mekanizmaları ve özel matrah uygulamaları bakımından sistematik biçimde ele alınmıştır. Bu amaçla Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu başta olmak üzere ilgili düzenlemeler değerlendirilmiştir. Mevzuat hükümleri tek başına aktarılmakla yetinilmemiş; her bir hükmün yasa dışı bahis bağlamında hangi “bozucu etki”yi görünür kıldığı (örneğin vergi güvenliği, kaynağında kesinti, KDV mükellefiyeti, özel matrah, istisna ve oran yapıları) analitik olarak sınıflandırılmıştır. Böylelikle yasal çerçeve, yasa dışı bahsin yaratabileceği kamu gelir kaybının ve denetim dışı alanın hangi vergisel kanallarda ortaya çıktığını göstermeye dönük bir araç olarak kullanılmıştır.

Buna paralel olarak araştırma, yasa dışı bahis ekosisteminin işleyişini anlamak için literatür temelli bir tipoloji kurma yoluna gitmiştir. Tipoloji kısmında; yasal platformların suistimali, ATM kullanımı, kripto varlık hizmet sağlayıcıları ve sanal POS gibi mekanizmalar, “paranın sisteme girişi–katmanlama–iz kaybettirme–nakde çevirme/yeniden kullanım” mantığı üzerinden analiz edilmiştir. Bu değerlendirme yapılırken yasa dışı bahsin çevrimdışı ve çevrimiçi pratiklerin birleşerek hibrit bir finansal akış ürettiği varsayımı esas alınmıştır. Literatürde yer alan bulgular, doğrudan nedensellik iddiası kurmadan; risk üretme kapasitesi, izlenebilirliği azaltma etkisi ve düzenleme boşlukları yaratma potansiyeli bakımından karşılaştırmalı şekilde değerlendirilmiştir. Söz konusu yaklaşım, yasa dışı bahsin ekonomik kamu düzenini bozma biçimlerini finansal sistemin bütünlüğü ve gözetim kapasitesi açısından da tartışmayı mümkün kılmıştır.

Analiz sürecinde değerlendirme ölçütleri üç ekseninde yapılandırılmıştır: (1) ekonomik kamu düzeni üzerindeki doğrudan etkiler (vergi kaybı, kayıt dışılık, haksız rekabet, mali kapasite aşınması), (2) finansal sistem üzerindeki dolaylı/sistemik etkiler (şeffaflığın azalması, gölge finansın büyümesi, aracılık fonksiyonunun zayıflaması, izlenebilirlik kaybı), (3) kamu güvenliğiyle kesilen sosyo-ekonomik etkiler (bağımlılık, hane refahında çöküş, ikincil suç davranışları, toplumsal meşruiyet ve güven aşınması). Bu ölçütler, metin boyunca kullanılan sentez tablosunun da mantıksal temelini oluşturmuştur. Çalışmada bu nedenle “tek bir etkiden” söz etmek yerine, birbirini besleyen etkiler zinciri vurgulanmıştır (kayıt dışı gelir → mali kapasite kaybı → denetim boşluğu → gölge finansın büyümesi → kurumsal güvenin aşınması gibi). Çalışmanın çerçevesi yasa dışı bahsin etkilerini birbirini tetikleyen yapısal bir bozulma süreci olarak ele almayı mümkün kılmaktadır.

1- EKONOMİK KAMU DÜZENİ

Ekonomik kamu düzeni, devletin ekonomik hayatın işleyişini kamu yararı doğrultusunda düzenleme ve denetleme yetkisini ifade eden temel bir kavramdır. Genel olarak serbest piyasa mekanizmasının belirli kurallar ve sınırlar çerçevesinde işlemesini amaçlar. Piyasa aktörleri arasında adil rekabetin sağlanmasını ve ekonomik istikrarın korunmasını hedeflerken aynı zamanda mali sistemin güvenilirliği bu düzenin temel unsurları arasında yer alır. Devlet, ekonomik kamu düzeninin tesisi amacıyla piyasa başarısızlıklarına müdahale ederek toplumsal refahı artırmayı amaçlar. Bu bağlamda ekonomik kamu düzeninin ekonomik verimliliğin yanında sosyal adaletle de ilişkili olduğunu ifade etmek mümkündür. Bu doğrultuda vergilendirme, mali denetim ve piyasa gözetimi bu düzenin başlıca araçları olarak kendisini gösterir. Literatürde ekonomik kamu düzeni, devletin ekonomik egemenliğinin pratik bir yansıması olarak değerlendirilmektedir (Stiglitz, 2012).

Ekonomik kamu düzeni, ekonomik faaliyetlerin hukuki çerçeve içinde yürütülmesini sağlayarak kayıt dışılığı sınırlandırmayı amaçlar. Bu amaç doğrultusunda ekonomik aktörlerin şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine uygun davranmasını zorunlu kılar. Özellikle modern ekonomilerde finansal piyasaların karmaşıklığı, ekonomik kamu düzeninin önemini daha da artırmıştır. Bu noktada devletin düzenleyici rolü, yönlendirici bir nitelik taşır. Piyasanın kendi kendini düzenleyemediği alanlarda kamusal müdahaleler gerçekleşebilir. Söz konusu müdahaleler, ekonomik özgürlüklerin tamamen ortadan kaldırılması anlamına gelmez. Aksine, düzenin amacı ekonomik özgürlüklerin sürdürülebilirliğini sağlamaktır. Bu nedenle ekonomik kamu düzeni, çağdaş kamu maliyesi ve düzenleme teorilerinin merkezinde yer almaktadır (OECD, 2017).

Ekonomik kamu düzeninin temel bileşenlerinden birisi mali bütünlüğün korunmasıdır. Mali

bütünlük, kamu gelirlerinin düzenli toplanması ve kamu harcamalarının sürdürülebilir şekilde finanse edilmesi anlamına gelir. Vergi sisteminin etkin işlemesi, ekonomik kamu düzeninin vazgeçilmez bir unsurudur. Vergi kayıpları ve kaçakçılık, bu düzeni doğrudan tehdit eden unsurlar arasında yer alır. Devletin mali kapasitesinin zayıflaması kamu hizmetlerinin kalitesini ve olumsuz etkileyebilmektedir (UNODC, 2023). Dolayısıyla ekonomik kamu düzeni, mali disiplin ile toplumsal güven arasında kurulan bir dengeyi temsil etmektedir.

Finansal şeffaflığın sağlanması bu düzenin bir diğer unsurudur. Bu doğrultuda finansal işlemlerin izlenebilir olması, ekonomik suçlarla mücadelede kritik bir rol oynamaktadır. Özellikle kara para aklama ve yasa dışı finansman faaliyetleri, ekonomik kamu düzenini sistematik biçimde zayıflatmaktadır. Bu nedenle finansal denetim mekanizmaları, düzenin kurumsal boyutunu oluşturur. Bankacılık sistemi, ödeme kuruluşları ve dijital finans platformları bu denetimin temel alanlarıdır. Söz konusu alanlarda gölge finansal yapıların oluşmasının engellenmesi ekonomik kamu düzeninin sağlanması açısından önemlidir. Aksi hâlde ekonomik faaliyetler devlet denetiminin dışına çıkar. Bu durum, ekonomik kamu düzeninin güvenlik boyutunu ön plana çıkarmaktadır (FATF, 2023).

2- YASA DIŞI BAHİS: TANIM VE ÇERÇEVE

Yasa dışı bahis, devlet tarafından yetkilendirilmemiş veya lisanslandırılmamış aktörler aracılığıyla yürütülen bahis faaliyetlerini ifade eder. Akademik literatürde bu tür bahis faaliyetleri, düzenleyici ve denetleyici kamu otoritelerinin dışında kalan ekonomik işlemler olarak tanımlanmaktadır. Bu yönüyle yasa dışı bahis, kayıt dışı ekonomi içinde konumlanan sistematik bir faaliyettir. Chopin ve Caneppele (2024), yasa dışı bahis pazarını, devletin mali ve hukuki kontrol mekanizmalarının dışında işleyen paralel bir eko-

nomik alan olarak tanımlamaktadır. Söz konusu faaliyetler, vergiye tabi olmadığı için kamu gelirleri üzerinde doğrudan olumsuz etki yaratmaktadır.

Yasa dışı bahis faaliyetleri günümüzde büyük ölçüde dijital platformlar aracılığıyla yürütülmektedir. İnternet tabanlı bahis siteleri, lisanssız çevrimiçi platformlar ve offshore merkezli ağlar bu sürecin temel araçları olarak sıralanabilir. Dijitalleşme yasa dışı bahis ağlarının sınır aşan bir nitelik kazanmasını sağlamıştır. Bu durumun ulusal hukuk sistemlerinin etkinliğini sınırlayan bir faktör olduğunu ifade etmek mümkündür. Huang (2022), çevrimiçi yasa dışı bahis faaliyetlerinin teknik anonimlik ve hızlı para transferi imkânları sayesinde tespit edilmesinin zorlaştığını vurgulamaktadır. Özellikle kripto varlıklar ve dijital ödeme sistemleri, bu faaliyetlerin izlenebilirliğini azaltmaktadır. Bu teknolojik altyapı yasa dışı bahis pazarının ölçeğini büyütmektedir. Dolayısıyla yasa dışı bahis dijital suç ekosisteminin önemli bir parçası hâline gelmiştir (Huang, 2022).

Yasa dışı bahis faaliyetlerine katılan bireylerin davranış biçimleri de akademik çalışmalarda ayrıntılı biçimde incelenmiştir. Yapılan araştırmalar, yasa dışı bahis oynayan bireylerin daha yüksek risk alma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Tessler ve arkadaşları (2017), Hong Kong örneğinde yaptıkları çalışmada, illegal bahisçilerin yasal bahisçilere kıyasla daha sık ve daha yüksek meblağlarla bahis oynadığını ortaya koymuştur. Ayrıca yasa dışı bahis ortamları herhangi bir yaş veya gelir kontrolü içermediği için kırılgan gruplar açısından daha erişilebilir hâle gelmektedir. Erişilebilirliğin artması ise beraberinde sosyal sorunların derinleşmesine yol açmaktadır. Bahis bağımlılığı, borçlanma ve aile içi çatışmalar gibi sonuçlar bu bağlamda öne çıkmaktadır (Tessler vd, 2017).

Yasa dışı bahis organize suç yapılarıyla olan ilişkisi nedeniyle kriminoloji literatüründe de önemli bir yer tutmaktadır. Yasa dışı bahis gelir-

lerinin kara para aklama süreçlerinde kullanıldığı bilinmektedir. Bu doğrultuda yasa dışı bahis faaliyetlerini suç ekonomisinin düşük riskli ve yüksek getirili alanlarından biri olarak tanımlamaktadır. Bu faaliyetler, çoğu zaman hiyerarşik ve profesyonel yapılar tarafından organize edilmektedir. Diğer yandan yasa dışı bahis gelirleri farklı suç türleri arasında finansal bir köprü işlevi görebilmektedir. Organize suç bağlamında yasa dışı bahis süreklilik arz eden bir gelir kaynağı sunmaktadır. Bu nedenle güvenlik politikaları açısından stratejik bir tehdit olarak değerlendirilmektedir (Banks, 2018).

Son olarak yasa dışı bahis, kamu politikaları açısından giderek daha fazla önem kazanan bir konu hâline gelmiştir. Bu noktada yalnızca yasaklayıcı politikalar yeterli olmayabilmektedir. Bu nedenle yasa dışı bahisle mücadelede düzenleyici kapasitenin güçlendirilmesi gereklidir. Finansal izleme, dijital denetim ve uluslararası iş birliği bu sürecin temel unsurlarıdır. Yasa dışı bahisle mücadele, suçla mücadele perspektifinden sıyrılarak, ekonomik güvenlik ve toplumsal istikrar bağlamında değerlendirilmelidir. Literatürde bu yaklaşım, yasa dışı bahsi bütüncül bir güvenlik meselesi olarak konumlandırmaktadır (Chopin, 2024).

3- YASA DIŞI BAHİS TİPOLOJİLERİ

3.1- Yasal Bahis Platformlarının

Suistimali

Yasal bahis platformlarının suistimali, yasa dışı bahis ekosisteminde en sık kullanılan ve en zor tespit edilen yöntemlerden birisidir. Görünürde yasal olan finansal ve teknolojik altyapıların yasa dışı amaçlarla araçsallaştırılmasına dayanan bu modelde genellikle yasa dışı bahis gelirlerine meşruiyet görünümü kazandırılmaktadır. Çevrimiçi bahis piyasalarında yasal ve yasa dışı faaliyetler arasındaki sınırın giderek bulanıklaşması (Morse, 2016), düzenleyici denetim mekanizmaları oluşturmaya zorlamaktadır. Bu

nedenle yasal bahis platformlarının, yasa dışı aktörler için düşük riskli geçiş alanları sunduğu gözlenmektedir.

Bu tipolojinin en yaygın tekniklerinden biri “smurfing” yöntemidir. Smurfing, büyük miktarda yasa dışı fonların küçük parçalara bölünerek sisteme sokulmasını ifade eder. Kara para aklamada bu yöntem, katmanlama tekniği olarak da tanımlanmaktadır. Yasal bahis platformlarında bu yöntemin küçük tutarlı bahis yatırma ve kısa süre içinde geri çekme işlemleriyle uygulandığı görülmektedir. Söz konusu yöntem sistematik biçimde uygulandığında büyük hacimli fonların aklanmasını mümkün kılan bir niteliğe sahiptir. Böylece yasal bahis platformları yasa dışı fonların dolaşımına entegre edilebilmektedir (Richet, 2016).

Bonus ve kampanya istismları da yasal bahis platformlarının suistimalinde önemli bir yer tutmaktadır. Buna göre bazı yasal bahis sitelerinin kullanıcı çekmek amacıyla “hoş geldin bonusları” ve “promosyonlar” sunduğu görülmektedir. Söz konusu teşvik mekanizmalarının, problemli ve fırsatçı bahis davranışlarını artırmak gibi kötü niyetli kullanımlara açık olduğu ifade edilebilir. Yasa dışı bahis ağları, çoklu hesaplar aracılığıyla söz konusu bonusları sistematik biçimde toplamaktadır. Elde edilen bonuslar, bahis döngüsü yoluyla nakde çevrilerek küçük ama yüksek frekanslı kazançlar elde edilmektedir (Hing vd, 2017).

Yasal bahis platformlarının suistimalinde kredi kartı dolandırıcılığı da sıkça kullanılan bir yöntemdir. Çalıntı veya ele geçirilmiş kredi kartı bilgileriyle bahis hesaplarına para yatırılmaktadır. Bu işlemler, kısa sürede bahis oynanıp çekim yapılması yoluyla paraya dönüştürülmektedir. Çevrimiçi bahis siteleri, hızlı işlem hacmi nedeniyle bu tür dolandırıcılıklar için elverişli ortamlar sunmaktadır. Kart sahibinin itirazı genellikle işlemten sonra gerçekleştiğinden, arada geçen süre zarfında fonlar sistem dışına çıkarılmaktadır (Anderson vd, 2013).

Yukarıda bahsedilen suistimal örnekleri yasal bahis platformlarının denetim kapasitesini ciddi biçimde zorlamaktadır. Yasal bahis platformlarının kullanıcı deneyimini önceleyen tasarımlar geliştirmesi güvenlik kontrollerinin geri planda kalmasına neden olabilmektedir. Denetimin zayıfladığı her alan, yasa dışı ağlar için fırsat üretmekle kalmayıp yasal platformların dolaylı biçimde suç ekosistemine entegre olmasına yol açmaktadır (Mabitsela ve Matome, 2025). Yasa dışı bahis gelirlerinin yasal sistemlerin içerisine sızarak görünmez hale gelmesi, caydırıcılığı ve yaptırım kapasitesini zayıflatmaktadır. Finansal kaybın yanında kurumsal güven kaybına da neden olan bu faaliyetler en nihayetinde sistemik güvenlik sorununa dönüşmektedir (Levi ve Reuter, 2006).

3.2- Yasa Dışı Bahis ve ATM Kullanımı

Yasa dışı bahis şemalarında ATM'ler, nakdin finansal sisteme "en düşük sürtünmeyle" sokulduğu ve hızla başka katmanlara aktarıldığı kritik düğümler olarak tanımlanabilir. Genel olarak tipik akış, nakit → ATM (yatırma/çekme) → banka hesabı → sanal cüzdan → bahis hesabı şeklinde kurgulanır. Bu akışın amacı, fonun kaynağını nakit aşamasında görünmez kılarak dijital aşamada hız ve ölçek kazanmaktır. Suç ekonomisi literatürü, nakde çevirme (cash-out) aşamasını iz sürmenin kesildiği ve soruşturma penceresinin daraldığı kritik evre olarak tanımlar. Bu noktada ATM'lerin, "nakit ile dijital katman" arasında köprü kurarak tespit edilme riskinin azaltılmaya çalışıldığı söylenebilir (Custers vd, 2019).

Birinci alt mekanizma, nakdin ATM üzerinden çok sayıda küçük işlemle sisteme sokulması ve bunun hemen ardından dijital kanallara kaydırılmasıdır. Buradaki temel amaç, klasik "tek seferde büyük tutar" yerine düşük tutarlı ama yüksek frekanslı işlemlerle davranışın sıradanlaştırılmasıdır. Söz konusu yöntem pratikte, farklı ATM'ler, farklı saatler ve farklı hesaplar arasında dağıtılarak uygulanır. Daha sonrasında bu durumu, para-

nın hızlı transfer kabiliyeti olan ödeme hesaplarına veya sanal cüzdanlara yönlendirilmesi izlenmektedir. Son olarak ise bahis hesabına yükleme işlemi gerçekleşir. Böylece para, bir yandan nakit kaynaklı görünmezlik kazanırken öte yandan dijital ağlarda katmanlanarak iz sürme zorlaştırılır.

İkinci alt mekanizma, sahada sık görülen "ATM kuryeliği" pratiğidir. ATM kuryeliği, suç ağının çekirdeği yerine kurye gibi nispeten daha düşük profilili kişilerin nakit yatırma/çekme işini üstlenmesiyle çalışır. Bu yöntemde kurye, kendisine verilen kart ve PIN ile farklı ATM'lerden seri işlemler yaparak hem kamera kayıtlarından ana failleri uzak tutar hem de işlem kalıplarını tek bir kimliğe sabitlemez. Kurye faaliyetinin hemen ardından para ödeme hesabına/sanal cüzdana aktarılıp bahis hesabında kullanıma açılır. Böylece suç ağı, nakit aşamasını kaynak dışı kullanıma (outsourcing) sevk ederek operasyonel riski aşağıya iter.

Üçüncü alt mekanizma, çalıntı/ele geçirilmiş hesaplardan para çekme (cash-out) aşamasıdır. Bu senaryoda para, doğrudan failin hesabında görünmek yerine önce bir veya daha fazla "aracı hesapta" biriktirilir. Ardından aracı hesap sahibinin rızasıyla veya bilgisi dışında ATM'den hızlı çekim işlemi gerçekleştirilir. Diğer bir ifadeyle paranın hızla buharlaştırılması mantığına dayanır. Custers ve arkadaşları (2019) finansal siber suçlarda, çekirdek aktörlere ulaşmadan önce paranın çalıntı hesaplardan nakde çevrilmesini soruşturmayı zorlaştıran temel bir pratik olarak tanımlar. Çekim tamamlandıktan sonra nakit, tekrar sanal cüzdanlara yatırılabilir veya doğrudan bahis ödemelerine kanalize edilebilir. Böylece dolaşımdaki paraya dijital→nakit→dijital dönüşüyle iz kaybettirilmiş olur (Custers vd., 2019).

Bu üç mekanizma, pratikte çoğu zaman birleşik (hibrit) akış şeklinde işletilir. Örneğin aynı para, önce ATM kuryesiyle nakit yatırma yoluyla sisteme sokulur. Ardından anal cüzdanlara bölünür ve bahis hesabında "oynatılıp" yeniden farklı

hesaplara dağıtılır. Görüldüğü üzere söz konusu hibritlik, suç ekosisteminin farklı yöntemleri bir arada kullanabildiğini gösterir. Leukfeldt ve Holt'un (2022) yapmış olduğu çalışmada finansal motivasyonlu siber suç ağlarına dair bulguları, suç ağlarının hem çevrimiçi hem çevrimdışı faaliyetleri harmanlayabildiğini ve bu esnekliğin operasyonel kapasiteyi artırdığını ortaya koymuştur. Yasa dışı bahis bağlamında ATM, bu çevrimdışı bacadın merkezinde yer almaktadır. Sanal cüzdanlar ise transfer hızını ve parçalama kapasitesini büyütmektedir (Leukfeldt ve Holt, 2022).

3.3- Yasa Dışı Bahis ve Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları

Yasa dışı bahis ekosisteminde kripto varlık hizmet sağlayıcıları, finansal görünmezliği artıran en kritik araçlardan biri hâline gelmiştir. Özellikle küresel kripto borsaları yüksek likidite ve işlem hızı nedeniyle suç gelirlerinin aktarımında ön plana çıkmaktadır. Foley ve arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmada kripto para ekosisteminde gerçekleşen işlemlerin önemli bir bölümünün yasa dışı faaliyetlerle bağlantılı olduğu gösterilmiştir. Yasa dışı bahis gelirleri söz konusu borsalara farklı adresler üzerinden gönderilerek meşru ticari işlem görünümü kazanmaktadır. Bu süreçte bahis kazançları, alım-satım işlemleriyle maskeleyen işlevi gördüğünden dolayı yasa dışı bahis için yüksek hacimli ve düşük sürtünmeli bir dolaşım alanı sunmaktadır (Foley vd, 2019).

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının tercih edilmesinin temel nedenlerinden biri, blokzincir işlemlerinin takma adlı (pseudonymous) yapısıdır. Her ne kadar işlemler herkese açık defterlerde yer alsın da, adreslerin gerçek kişilerle eşleştirilmesi teknik ve hukuki zorluklar içermektedir. Farklı adresler arasında hızlı transferler gerçekleştirilerek takip imkanının ortadan kaldırılması hedeflenir. Ayrıca farklı blokzincir ağları arasında yapılan çapraz transferler, iz sürmeyi daha da zorlaştırmaktadır. Bilinçli bir şekilde yaratılan

teknik karmaşıklık, süreç içerisinde denetim kapasitesini sınırlayan bir faktör olarak öne çıkar. (Möser vd, 2013).

İz kaybettirme sürecinde sıkça başvuru alan bir diğer yöntem ise "mixer" veya "tumbler" hizmetleridir. Bu sistemler farklı kullanıcıların kripto varlıklarını tek bir havuzda birleştirerek giren varlık ile çıkan varlık arasındaki kaynak-hedef bağlantısını koparmayı hedefler. Teknik olarak mixer'lar, kullanıcıların gönderdiği kripto varlıkları belirli algoritmalarla parçalara ayırarak zaman gecikmeleri ekler ve farklı adreslere yeniden dağıtır. Söz konusu süreç blokzincir defterinin herkese açık olmasına rağmen işlem izlerinin analitik olarak takip edilmesini zorlaştırır. Mixer kullanımı, izlenebilirliği teknik olarak mümkün olsa bile pratikte maliyetli hâle getirmektedir (Möser vd, 2013).

Yasa dışı bahis ağlarının yoğun biçimde kullanıldığı bir diğer araç ise stablecoin'lerdir. Bunlar USDT gibi dolar endeksli kripto varlıklardır. Stablecoin'lerin değer transferinde tercih edilmesinin sebebi fiyat oynaklığının düşük olmasıdır. Stablecoinler kripto ekosisteminde likiditeyi artıran temel araçlardan biri hâline gelmiş durumdadır. Yasa dışı bahis aktörleri, USDT üzerinden hızlı ve büyük tutarlı transferler gerçekleştirebilmektedir. Bu transferler saniyeler içinde farklı borsalar ve cüzdanlar arasında dolaşabilmektedir. Böylece spekülatif risk olmaksızın para hareketi sağlanmaktadır (Lyons ve Viswanath-Natraj, 2023). Sonuç olarak bu tekniklerin bir arada kullanılması yasa dışı bahis ile kripto varlık hizmet sağlayıcıları arasında güçlü bir simbiyotik ilişki yaratmaktadır. Borsalar, mixer'lar ve stablecoin'ler, bütüncül bir aklama mimarisi içinde çalışmaktadır (Makarov ve Schoar, 2020).

3.4- Yasa Dışı Bahis ve Sanal POS

Yasa dışı bahis gelirlerinin meşrulaştırılmasında sanal POS sistemleri, özellikle paravan şirketler üzerinden kurulan ticari görünüm sa-

yesinde kritik bir rol oynamaktadır. Bu yöntemde gerçekte herhangi bir mal veya hizmet sunmayan şirketler, banka ve ödeme kuruluşlarından sanal POS temin etmektedir. Bahis gelirleri bu POS'lar üzerinden sözde ticari satışlar gibi sisteme sokulmaktadır. Sanal POS işlemleri, bankacılık sisteminde olağan ticari akış izlenimi yarattığından dolayı ilk aşamada şüpheli işlem tespitini zorlaştırmaktadır (Levi ve Reuter, 2006). Bu tiptolojide sıkça başvurulan ikinci teknik, “sahte iade” mekanizmasıdır. Sahte iade, daha önce POS üzerinden geçirilmiş tutarların, müşteri iadesi gibi gösterilerek farklı hesaplara aktarılmasıyla gerçekleşmektedir. Böylelikle paranın hem kaynağı hem de nihai faydalanıcısı maskelenmeye çalışılır.

Sanal POS kullanımında üçüncü önemli teknik ise çoklu POS zincirleriyle katmanlama yöntemidir. Bu yöntemde aynı bahis geliri, tek bir POS yerine birden fazla POS cihazı veya sanal POS hesabı arasında dolaştırılır. Yasa dışı bahis ağları, farklı sektörlerde faaliyet gösteriyor gibi görünen paravan şirketler kurarak bu şirketlerin her biri, ayrı POS altyapılarıyla sisteme entegre edilmektedir. Bahis gelirleri bu POS'lar arasında bölünerek ve yeniden birleştirilerek dolaştırıldığından hem zaman hem de işlem hacmi açısından karmaşık bir finansal iz oluşturulmaktadır (Kruisbergen vd, 2015). Diğer yandan gerçekleştirilen işlemler, sektörel ortalamalara uygun şekilde dağıtıldığından POS işlemlerinin “normal ticaret” geliri gibi algılanması hedeflenir.

4- YASA DIŞI BAHİSİN EKONOMİK KAMU DÜZENİNİ BOZUCU UNSURLARI

4.1- Kayıt Dışı Ekonomi ve Vergi Kaybı

Yasa dışı bahis faaliyetlerinin en temel özelliği, elde edilen kârların kayıt dışı ekonomik alan içinde üretilmesidir. Kayıt dışı ekonomi, devletin vergilendirme ve denetim mekanizmalarının dışında kalan gelir ve faaliyetleri ifade etmektedir. Akademik literatürde yasa dışı bahis, kayıt dışı

ekonominin dijitalleşmiş ve organize biçimlerinden biri olarak tanımlanmaktadır. Kayıt dışı faaliyetler özellikle yasa dışı hizmet sektörlerinde yoğunlaşmaktadır. Bu bağlamda yasa dışı bahis, sistematik olarak vergi dışı bırakılan bir gelir üretim mekanizmasıdır. Bu durum, kamu maliyesi açısından doğrudan bir gelir kaybı yaratmaktadır (Schneider ve Williams, 2013).

Vergi gelirlerindeki azalma devletin mali kapasitesini doğrudan etkileyen yapısal bir sonuç üretmektedir. Yasa dışı bahis kaynaklı vergi kayıpları, gelir havuzunun sistematik biçimde aşınmasına yol açmakta ve bu durum da uzun vadede kamu yatırımlarının ve sosyal harcamaların kısıtlanmasına neden olabilmektedir. Stiglitz (2012), kamu harcama kapasitesindeki daralmanın toplumsal eşitsizlikleri derinleştirdiğini vurgulamaktadır. Yasa dışı bahis bu süreci hızlandıran bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Mali kapasitenin zayıflaması, yalnızca bütçe dengeleriyle sınırlı bir etki yaratmamaktadır. Devletin krizlere müdahale yeteneği ve ekonomik istikrarı koruma kapasitesi de bu süreçten olumsuz etkilenmektedir. FATF'ın 2025 yılında yayınladığı rapora göre kamu gelirlerindeki yapısal kayıplar makroekonomik kırılganlığı artırmaktadır. Ayrıca yasa dışı bahis gibi faaliyetler, bu yapısal kayıpların süreklilik kazanmasına yol açmaktadır (FATF, 2025).

Vergi kayıplarının bir diğer önemli sonucu, vergi adaletinin bozulmasıdır. Vergi adaleti benzer ekonomik güce sahip bireylerin benzer vergi yüklerine tabi tutulmasını ifade eder. Yasa dışı bahis yoluyla elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi, bu ilkeyi doğrudan ihlal etmektedir. Vergi yükü, kayıt içi ekonomide faaliyet gösteren bireyler ve işletmeler üzerinde yoğunlaşmaktadır. Vergi adaletinin bozulması vergiye yönelik gönüllü uyumu azaltabilmektedir. OECD'ye göre vergi sistemine duyulan güven ile kamu kurumlarına duyulan güven arasında güçlü bir ilişki mevcuttur. Yasa dışı bahis gibi faaliyetlerin cezasız kaldığı algısı, bu güven ilişkisini daha da aşındırarak

hukuka ve kamu otoritesine yönelik meşruiyet algısını zedelemektedir (OECD, 2019). Yasa dışı yollarla elde edilen ve kayıt dışı bırakılan kazançların vergi mevzuatı açısından değerlendirilmesi ne aşağıda başlıklar halinde yer verilmiştir.

4.1.1- Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi Yönünden Yapılan Değerlendirme

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 1. maddesinde: *"Gerçek kişilerin gelirleri gelir vergisine tâbidir. Gelir bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır. Gerçek kişilerin gelirleri, gelir vergisine tabidir. Gelir, bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği, tasarruf veya harcamasına kaynak teşkil eden her türlü kazanç ve iratların safi tutarıdır."* hükümlerine yer verilmek suretiyle gelir vergisine tabi tutulacak kişi ve kazançlarının tarifi yapılmıştır (Gelir Vergisi Kanunu, 1961, md. 1). 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 37. maddesinde: *"Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazançtır."* denilerek ticari kazancın tarifi yapılmıştır (Gelir Vergisi Kanunu, 1961, md. 37).

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun "Verginin Konusu" başlıklı 1. maddesi aşağıda yer aldığı gibidir: (Kurumlar Vergisi Kanunu, 2006, md. 1/1).

"(1) Aşağıda sayılan kurumların kazançları, kurumlar vergisine tâbidir:

- a) Sermaye şirketleri.
- b) Kooperatifler.
- c) İktisadî kamu kuruluşları.
- ç) Dernek veya vakıflara ait iktisadî işletmeler.
- d) İş ortaklıkları

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun "Safi Kurum Kazancı" başlık 6. maddesi de: *"Kurumlar vergisi, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safî kurum kazancı üzerinden hesaplanır. Kurumlar vergisi, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safî kurum kazancı üzerinden hesaplanır."* hükümlerine yer verilmek suretiyle kurumlar vergisine tabi tutu-

lacak kazancın tarifi yapılmıştır (Kurumlar Vergisi Kanunu, 2006, md. 6)

Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi kanunlarının ilgili maddelerine göre, yasal bahis platformlarının elde ettiği kazançlar mükellefiyet türüne göre gelir ya da kurumlar vergisinin konusuna girmektedir. Söz konusu faaliyetlerin yasa dışı şekilde kayıt dışı olarak yürütülmesi, bu kazançların gelir ya da kurumlar vergisi yönünden vergilendirilememesi nedeniyle hazine zararına neden olmaktadır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun "Vergi Tevkifatı" başlıklı 94. maddesinin 1. fıkrasında; *"Kamu idare ve müesseseleri, iktisadî kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadî işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya ziraî işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar."* hükmü yer almakta olup (Gelir Vergisi Kanunu, 1961, md. 94/1) söz konusu fıkranın 10/a bendinde şu ifadeler yer almaktadır: *"Başbayiler hariç olmak üzere, 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunda tanımlanan şans oyunlarına ilişkin olarak; bilet, kupon ve benzerlerini satanlara, düzenlenen her türlü bahis ve şans oyunlarının oynatılmasına aracılık edenlere, diğer kişilerce çıkartılan bu nitelikteki biletleri satanlara yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden (2012/3322 sayılı B.K.K. ile %15 Yürürlük; 01.07.2012)"* (Gelir Vergisi Kanunu, 1961, md. 94/10-a).

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun "Vergi Kesintisi" başlıklı 15. maddesinin 1. fıkrasında: *"Kamu idare ve kuruluşları, iktisadî kamu*

kuruluşları, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadî işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, ziraî kazançlarını bilanço veya ziraî işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler; kurumlara avanslar da dahil olmak üzere nakden veya hesaben yaptıkları aşağıdaki ödemeler üzerinden istihkak sahiplerinin kurumlar vergisine mahsuben % 15 oranında kesinti yapmak zorundadırlar.” hükmü yer almakta olup (Kurumlar Vergisi Kanunu, 2006, md. 15/1) söz konusu fıkranın g bendinde de şu ifadeler yer almaktadır: “Başbayiler hariç olmak üzere 5602 sayılı Kanunda tanımlanan şans oyunlarına ilişkin bilet, kupon ve benzerlerini satanlara, düzenlenen her türlü bahis ve şans oyunlarının oynatılmasına aracılık edenlere, diğer kişilerce çıkartılan bu nitelikteki biletleri satanlara yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden.” (Kurumlar Vergisi Kanunu, 2006, md. 15/1-g).

Yukarıdaki yasal düzenlemelerden anlaşılacağı üzere, yasal bahis ve şans oyunlarının oynatılmasına aracılık edenlere yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden hem Gelir Vergisi Kanunu’na göre hem de Kurumlar Vergisi Kanunu’na göre %15 oranında kesinti yapılması gerekmektedir. Söz konusu kesintilerin, istihkak sahiplerinin gelir ya da kurumlar vergilerinden mahsup edileceği tabiidir. Yapılan yasal düzenlemelerle (GVK-94/1-10/a ile KVK 15/1-g) bahis oynatanların bu faaliyetlerinden elde ettikleri gelirlerinin vergi güvenliği münasebetiyle kaynağında vergilendirilmesi amaçlanmakta olup, söz konusu faaliyetin yasa dışı yollarla kayıt dışı bırakılması neticesinde kaynağında kesinti yapılacak bir vergileme metodu da ortadan kalkmaktadır.

4.1.2- Katma Değer Vergisi Yönünden Yapılan Değerlendirme

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu’nun “Verginin Konusunu Teşkil Eden İşlemler” başlıklı 1. maddesi aşağıda yer aldığı gibidir:

“Türkiye’de yapılan aşağıdaki işlemler katma değer vergisine tabidir:

1. Ticarî, sınaî, ziraî faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler,

2. Her türlü mal ve hizmet ithalatı,

3. Diğer faaliyetlerden doğan teslim ve hizmetler:

a) Posta, telefon, telgraf, teleks ve bunlara benzer hizmetler ile radyo ve televizyon hizmetleri,

b) Her türlü şans ve talih oyunlarının tertip edilmesi ve oynanması,

c) Profesyonel sanatçıların yer aldığı gösteriler ve konserler ile profesyonel sporcuların katıldığı sportif faaliyetler, maçlar, yarışlar ve yarışmalar tertip edilmesi, gösterilmesi,

d) Müzayede mahallerinde ve gümrük depolarında yapılan satışlar ile 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununa göre düzenlenen ürün senetlerinin, senedin temsil ettiği ürünü depodan çekecek olanlara teslimi,

e) Boru hattı ile hampetrol, gaz ve bunların ürünlerinin taşınmaları,

f) Gelir Vergisi Kanununun 70 inci maddesinde belirtilen mal ve hakların kiralanması işlemleri,

g) Genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticarî, sınaî, ziraî ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetleri,

h) Rekabet eşitsizliğini gidermek maksadıyla isteğe bağlı mükellefiyetler suretiyle vergilendirilecek teslim ve hizmetler.

Ticarî, sınaî, zirai faaliyet ile serbest meslek faaliyetinin devamlılığı, kapsamı ve niteliği Gelir

Vergisi Kanunu hükümlerine göre; Gelir Vergisi Kanununda açıklık bulunmadığı hallerde, Türk Ticaret Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre tayin ve tespit edilir.

Bu faaliyetlerin kanunların veya resmî makamların gösterdiği gerek üzerine yapılması, bunları yapanların hukuki statü ve kişilikleri, Türk tabiyetinde bulunup bulunmamaları, ikametgah veya işyerlerinin yahut kanunî merkez veya iş merkezlerinin Türkiye’de olup olmaması işlemlerin mahiyetini değiştirmez ve vergilendirmeye mani teşkil etmez.

İthalatın kamu sektörü, özel sektör veya herhangi bir gerçek veya tüzelkişi tarafından yapılması veya herhangi bir şekil ve surette gerçekleştirilmesi, özellik taşıması vergilendirmeye tesir etmez.” (Katma Değer Vergisi Kanunu, 1984, md. 1).

Aynı kanunun “Mükellef” başlıklı 8. maddesinde katma değer vergisi mükellefleri sayılmış olup, söz konusu maddenin birinci fıkrasının e bendinde her türlü şans ve talih oyunlarını tertip edenlere yer verilmek suretiyle bu oyunları tertip edenlerin KDV mükellefi olduğu hüküm altına alınmıştır (Katma Değer Vergisi Kanunu, 1984, md. 8/1-e). Mezkur kanunun “Özel Matrah Şekilleri” başlıklı 23. maddesinin b fıkrasında, at yarışları ve diğer müşterek bahis ve talih oyunlarında bu yarış ve oyunlara katılma karşılığında alınan bedel ile bunların icra edildiği mahallere giriş karşılığında alınan bedelin özel matrah şekline tabi olduğu belirtilmiştir (Katma Değer Vergisi Kanunu, 1984, md. 23/b).

Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliği’nin I/A-1.3. bölümünde, her türlü şans ve talih oyunlarının tertiplenmesi ve oynanması ile ilgili olarak: “*Spor-Toto, Piyango (Milli Piyango dâhil), at yarışları ve bunlara benzer diğer müşterek bahis ve talih oyunlarının tertiplenmesi ve oynanması da bunları tertipleyen ve oynatanların hukuki durumlarına bakılmaksızın vergiye tabidir. 3065 sayılı Kanunun 23 üncü maddesine göre*

bu türden işlemlerde matrah, oyuna ve piyango-ya katılma bedeli (Spor-Toto’da doldurulan kolon başına alınan ücret ve kupon bedeli); mükellef ise 3065 sayılı Kanunun 8 inci maddesine göre oyunları tertip edenlerdir. Buna göre, Spor-Toto oyununda mükellef Spor-Toto Teşkilat Başkanlığı, Milli Piyangoda Milli Piyango Genel Müdürlüğüdür. Bu nedenle Spor-Toto ve Milli Piyango bayileri bu işleri nedeniyle mükellef sayılmazlar.” ifadelerine yer verilmiştir (Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliği, 2014, I/A-1.3).

Söz konusu tebliğin I/C-1. bölümünde konu ile ilgili olarak: “*Spor-Toto, Piyango (Milli Piyango dâhil) ve benzeri her türlü şans ve talih oyunlarında, oyunları tertipleyenler veya teşkilat müdürlükleri (Spor-Toto Teşkilat Başkanlığı ve Milli Piyango Genel Müdürlüğü) mükelleftir. Bu tür oyunların bayileri, bu işleri dolayısıyla mükellef sayılmazlar. Ancak bu tür oyunların mükellefi sayılan teşkilat müdürlükleri (Spor-Toto ve Milli Piyangoda Spor-Toto Teşkilat Başkanlığı ve Milli Piyango Genel Müdürlüğü), KDV’yi bayi karlarını da ihtiva edecek şekilde toplam bedel üzerinden hesaplarlar. At yarışı ve diğer müşterek bahis ve talih oyunlarında mükellef bunları tertipleyenler olup, bu oyunların bayileri bu işleri nedeniyle mükellef sayılmazlar.” (Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliği, 2014, I/C-1).*

Tebliğin özel matrah şekillerini açıklayan III/A-e. bölümünde: “*Spor-Toto oyununda ve Milli Piyango dahil her türlü piyangoda, oyuna ve piyangoya katılma bedeli; at yarışları ve diğer müşterek bahis ve talih oyunlarında bu yarış ve oyunlara katılma karşılığında alınan bedel ile bunların icra edildiği mahallere giriş karşılığında alınan bedel; profesyonel sanatçıların yer aldığı gösteriler ve konserler ile profesyonel sporcuların katıldığı sportif faaliyetler, maçlar, yarışlar ve yarışmalar tertiplenmesi ve gösterilmesinde bunların icra edildiği mahallere giriş karşılığında alınan bedel ile bu mahallerde yapılan teslim ve hizmetlerin bedeli; gümrük depolarında ve müzayede*

salonlarında yapılan satışlarda kesin satış bedeli ile 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında düzenlenen ürün senetlerinin, senedin temsil ettiği ürünü depodan çekecek olanlara tesliminde, senedin en son işlem gördüğü borsada oluşan değeri KDV'nin matrahıdır." ifadelerine yer verilmek suretiyle için müşterek bahis ve talih oyunlarının da yer aldığı özel matrah şekilleri tarif edilmiştir (Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliği, 2014, III/A-e).

Katma Değer Vergisi Kanunu ve Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliği'ne yer alan düzenlemelere göre; müşterek bahis ve talih oyunları tertipleyenler katma değer vergisi mükellefi sayılıp, bu oyunların bayileri mükellef olarak sayılmamıştır. Müşterek bahis ve talih oyunlarını tertipleyenler bu oyunlara katılma karşılığında alınan bedelleri bayi karlarını da ihtiva edecek şekilde toplam bedel üzerinden hesaplayıp ödemekle mükelleftirler. Yasa dışı bahis platformlarında kazanç kayıt dışı olarak elde edildiğinden, KDV mükellefi olması gereken yasa dışı bahis platformlarını tertipleyenlere ulaşılamamakta ve bu faaliyetleri sebebiyle katma değer vergisi de tabi tutulamamaktadır.

4.1.3- Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun Yönünden Yapılan Değerlendirme

5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un; "Amaç" başlıklı 1. maddesi: "*Bu Kanunun amacı; 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanun ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile 320 sayılı Milli Piyango İdare-si Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca tertip edilen şans oyunlarından elde edilen hasılatın tâbi tutulacağı esasları düzenlemektir.*" "Kapsam" başlıklı 2. maddesi: "*Bu Kanun, 1 inci maddede*

belirtilen mevzuat çerçevesinde tertip edilen şans oyunları ile bunları tertip etme hak ve yetkisine sahip kurumları, bu hak ve yetkinin devri halinde ise devralan kurum, kuruluş ve özel hukuk tüzel kişilerini kapsar." düzenlemelerine yer vermiştir (Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 2007, md. 1). Söz konusu kanunun 3. maddesinde ise kanun uygulamasında yer alan tanımlara yer verilmiş olup, bu tanımlardan bazıları aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir: (Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 2007, md. 2)

"Hasılat: Şans oyunlarının oynatılması karşılığı iştirakçilerden tahsil edilen tutardan Katma Değer Vergisi düşüldükten sonra kalan tutarı,

Müşterek bahis: Sonucun kısmen iştirakçinin becerisine kısmen de tesadüfe bağlı olduğu yurt içinde ve yurt dışında tertiplenen her çeşit yarışma, müsabaka, spor oyunları ile herhangi bir olay veya durum üzerine, sonucun tahmin edilmesi esasına göre oynatılan ve iştirak edenler arasından doğru tahmin edenlere önceden belirlenen adet, tutar, oran veya misli olarak ikramiye kazandıran oyunları,

Şans oyunları: İlgili mevzuat çerçevesinde yetki verilen kurum ve kuruluşlar tarafından tertip edilen ve sonucu tesadüfe dayalı olarak belirlenen her türlü oyunlar ile müşterek *bahisleri..*" (Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 2007, md. 3).

Mezkur kanunun "Şans Oyunları Vergisi" başlıklı 6. maddesi ise aşağıda yer aldığı gibidir:

"(1) Her türlü şans oyunları faaliyetinden elde edilen hasılat, şans oyunları vergisine tâbidir.

(2) Verginin matrahı, şans oyunlarından elde edilen hasılat tutarıdır.

(3) Verginin mükellefi, kendisine şans oyunları tertip etme hak ve yetkisi verilmiş kurumlardır. Bu hak ve yetkinin devri halinde ise mükellef, devralan kurum, kuruluş veya özel hukuk tüzel kişileridir.

(4) Verginin oranı; spor müsabakalarına dayalı müşterek bahislerde (8003 Sayılı Cumhurbaşkan Kararıyla değişen ibare; Yürürlük:01.01.2024) % 5(**), at yarışlarında (8003 Sayılı Cumhurbaşkan Kararıyla değişen ibare; Yürürlük:01.01.2024)% 7 (***)ve diğer şans oyunlarında (8003 Sayılı Cumhurbaşkan Kararıyla değişen ibare; Yürürlük:01.01.2024) % 10(****)dur. (700 Sayılı KHK'nın 179 uncu maddesiyle değişen ibare; Yürürlük:07.07.2018)Cumhurbaşkanı(*) bu oranları bir katına kadar artırmaya veya yarısına kadar indirmeye ya da tekrar kanunî seviyesine getirmeye yetkilidir.

(5) Vergilendirme dönemi, faaliyet gösterilen takvim yılının birer aylık dönemleridir. Ancak Bakanlık, vergilendirme dönemlerini değiştirmeye, yeni vergilendirme dönemleri belirlemeye yetkilidir.

(6) Şans oyunları vergisi, ilgili vergilendirme dönemlerini izleyen ayın 20 nci günü mesai bitimine kadar, mükellefler tarafından bir beyanname ile bağlı bulunulan vergi dairesine beyan edilir ve hesaplanan vergi aynı süre içerisinde ödenir.

(7) Şans oyunları vergisi, gelir ve kurumlar vergisi uygulamasında gider olarak kabul edilmez ve hiçbir vergiden mahsup edilmez.

(8) Bu verginin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar ile verilmesi gereken beyannamelerin şekil, içerik ve eklerini belirlemeye Bakanlık yetkilidir." (Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 2007, md. 6).

Yasa dışı bahis açında önemli bir yere sahip çeşitli şans oyunları ve spor müsabakaları ile ilintili müşterek bahis faaliyetlerinin yasal bir zeminde yürütülmesi durumunda, söz konusu faaliyetlerden elde edilen gelirler 5602 sayılı kanuna göre çeşitli oranlarda vergilendirilmektedir. Söz konusu faaliyetlerin yasa dışı bir şekilde kayıt dışı bırakılması bu faaliyetlerden elde edilen kazançların 5602 sayılı kanun mucibince de vergilendirilmesine engel olmakta ve hazine zararına sebebiyet vermektedir.

4.1.4- Veraset ve İntikal Vergisi

Yönünden Yapılan Değerlendirme

7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun "Verginin Mevzuu" başlıklı 1. maddesi: *Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetinde bulunan şahıslara ait mallar ile Türkiye'de bulunan malların veraset tarikiyle veya her hangi bir suretle olursa olsun ivazsız bir tarzda bir şahıstan diğer şahsa intikali Veraset ve İntikal Vergisine tabidir. Bu vergi, Türk tabiiyetinde bulunan şahısların ecnebi memleketlerde aynı yollardan iktisabedcekleri mallara da şamildir. Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetindeki bir şahsın Türkiye hudutları dışında bulunan malını veraset tarikiyle veya sair suretle ivazsız bir tarzda iktisabeden ve Türkiye'de ikametgahı olmıyan ecnebi şahıs bu vergi ile mükellef tutulmaz.*" hükümlerine yer vermek suretiyle veraset ve intikal vergisinin konusuna giren kişi ve konuların genel çerçevesi çizilmiştir (Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, 1959, md. 1).

Aynı kanunun "İstisnalar" başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının e bendi: *"Para ve mal üzerine düzenlenen (5904 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.07.2009) yarışma ve çekilişler ile 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunda tanımlanan şans oyunlarında kazanılan ikramiyelerin(*****) 10 000 000 lirası; (Yürürlük: 6.7.1994, 2008 yılı için 2.216 YTL, 2009 yılı için 2.481 TL, 2010 yılı için 2.535 TL; 2011 2.730 TL, 2012 yılı için 3.010 TL, 2013 yılı için 3.244 TL, 2014 yılı için 3.371 TL, 2015 yılı için 3.711 TL, 2016 yılı için 3.918. TL, 2017 yılı için 4.068 TL, 2018 yılı için 4.656 TL, 2019 yılı için 5.760 TL, 2021 yılı için 7.703 TL, 2022 yılı için 10.491 TL, 2023 yılı için 23.387 TL, 2024 yılı için 37.059 TL, 2025 yılı için 53.339 TL)"* hükmü ile de yarışma, çekiliş ve şans oyunlarından elde edilen ikramiyelerin ne kadarlık kısmının veraset ve intikal vergisinden istisna olduğu düzenlenmiştir (Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, 1959, md. 4/1-e).

Mezkur kanunun “Nispetler” başlıklı 16. maddesinin son fıkrasında da; 5602 sayılı Kanunda tanımlanan şans oyunları ile gerçek ve tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyelerde oran %20 olarak uygulanacağına yer verilmiştir (Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, 1959, md. 16).

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, şans oyunlarından ve müşterek bahislerinden elde edilen kazançların istisna tutarının üzerinde kalan kısmı %20 oranında vergiye tabi tutulmaktadır. Yasa dışı bahisten elde edilen kazançlar hem tertip edenler hem de katılımcılar açısından kayıt dışı nitelikte olduğundan, söz konusu bahis organizasyonuna katılanların kazançları veraset ve intikal vergisine tabi tutulamamaktadır. Yasa dışı bahis, hem ülkemizde hem de dünyanın birçok ülkesinde her yıl çok büyük bir kazancın kayıt dışı ekonomide içinde kalmasına sebebiyet vermektedir. Buraya kadar yapılan değerlendirmede, yasa dışı bahis organizasyonunun yasal platformlarda tertiplenmiş olması halinde Türk Vergi Sistemine göre yapılacak vergilendirmeyi ve yasa dışı bahis platformlarından elde edilen kazanç unsurlarının vergilendirilememesi nedeniyle mahrum kalınan kamu gelirleri anlatılmaya çalışılmıştır. Yasa dışı bahis organizasyonlarının kazançlarının kayıt dışı olması sebebiyle vergilendirilememesi devlet açısından ciddi bir gelir kaybına yol açmakla birlikte, ortaya çıkardığı vergi adaletsizliği sebebiyle yasal bahis organizasyonlarıyla da haksız rekabete sebebiyet vermektedir.

Sonuç olarak kayıt dışı ekonomi ve vergi kaybı, yasa dışı bahsin ekonomik kamu düzenini bozduğu ilk ve en temel mekanizmadır. Bu bozucu etki, mali kapasite kaybı, kamu harcamalarının daralması ve vergi adaletinin zedelenmesi üzerinden ilerlemektedir. Bu tür yapısal bozulmalar uzun vadeli kamu güvenliği sorunlarına zemin hazırlayabilmektedir. Vergi sistemine duyulan güvenin zayıflaması, devlet-toplum ilişkisi-

sini kırılgan hâle getirmektedir. Yasa dışı bahis bu kırılganlığı derinleştiren katalizörlerden biridir (Schneider, 2015).

4.2- Finansal Sistemin Zayıflaması

Yasa dışı bahis faaliyetleri, finansal sistem üzerindeki etkilerini öncelikle para akışlarının geleneksel bankacılık kanallarının dışına taşması yoluyla göstermektedir. Literatürde bu durum, “finansal aracısızlaşma” sürecinin suç ekonomisi bağlamında ortaya çıkışı olarak tanımlanmaktadır. Bankacılık dışı finansal alanların büyümesi sistemik risk üretebilme potansiyelini taşımaktadır. Para akışlarının banka sistemi dışına çıkarak, finansal araçların bypass edilmesi merkez bankalarının parasal aktarım mekanizmalarını da zayıflatılabildiğinden finansal sistemin kurumsal omurgasını dolaylı biçimde zedelemektedir (Gorton vd, 2010).

Para akışlarının banka sistemi dışında kalması zamanla “gölge finansal alan” olarak adlandırılan yapıları güçlendirmektedir. Gölge finans, geleneksel bankacılık düzenlemelerine tabi olmayan ancak bankacılıkla benzer fonksiyonlar üstlenen finansal faaliyetleri ifade eder (Pozsar vd, 2010). Kripto varlık ağları, yasa dışı bahis faaliyetleri açısından bu gölge finansal alanın en dinamik bileşenlerinden biri hâline gelmiştir. Günümüzde yasa dışı bahis ağlarının blockchain teknolojisini para transferlerinde yoğun biçimde kullandığı görülmektedir. Özellikle hızlı ve sınır aşan transfer imkânı, suç ekonomisi açısından elverişli bir ortam yaratmaktadır (Böhme vd., 2015). Banka dışı kanalların cazip hâle gelmesi, finansal sistemin parçalanmasına yol açmaktadır. Parçalanmış bir finansal yapı ise krizlere karşı daha kırılgan hâle gelmektedir. (Guiso vd, 2004).

Bankacılık sistemine duyulan güvenin azalması, aynı zamanda sermaye hareketleri üzerinde de etkiler yaratmaktadır. Güvenin zayıfladığı ortamlarda sermaye kısa vadeli ve spekülatif

alanlara yönelmektedir. Finans literatürü, bu tür hareketleri “sıcak para akışı” kavramıyla açıklamaktadır. Yasa dışı bahis ve gölge finansın büyümesi, finansal belirsizlik algısını güçlendirerek uzun vadeli yatırımların azalmasına yol açmaktadır. Buradan doğan boşluğu ise kısa vadeli, yüksek riskli sermaye akımları doldurmaktadır (Devereux ve Engel, 2003).

Sonuç olarak finansal sistemin zayıflaması, ekonomik kamu düzeni açısından devletin finansal egemenliğini ve düzenleme kapasitesini aşındıran bir unsurdur. Düzenleyici otoritelerin etki alanı daraldıkça, piyasa dışı aktörlerin gücü artmaktadır. Finansal krizlerin çoğu zaman düzenleme dışı alanlardan kaynaklandığı bilinmektedir. Yasa dışı bahis söz konusu alanları bilinçli olarak beslemektedir. Bunun yanında yasa dışı bahis konusunun ödeme kuruluşları ve kripto ağları ile olan dirsek teması spekülatif sermaye hareketlerini teşvik ettiğinden makroekonomik istikrar zedelenmektedir.

4.3- Sosyo-Ekonomik Zararlar ve Bağımlılık

Yasa dışı bahis faaliyetlerinin en görünür sosyo-ekonomik etkilerinden birisi de bahis bağımlılığı yoluyla hane gelirlerinde meydana gelen ciddi çöküştür. Akademik literatürde bahis bağımlılığı, davranışsal bağımlılıklar arasında sınıflandırılmakta ve finansal yıkımla güçlü biçimde ilişkilendirilmektedir. Hane bütçesindeki söz konusu ani kayıplar, borçlanma ve finansal stresi tetiklemekte ve en nihayetinde psikolojik sonuçlar doğurabilmektedir (Gainsbury vd, 2014). Hane gelirlerindeki çöküş, yasa dışı bahisle ilişkili suç davranışlarını da beraberinde getirebilmektedir. Williams, Royston ve Hagen (2005), yapmış

olduğu araştırmada problemlili kumar davranışlarının suç eğilimini artırdığını göstermiştir. Yasa dışı bahis ortamlarında kaybedilen gelirlerin telafi edilme çabası, bireyleri suç davranışlarına yöneltebilmektedir (Williams vd., 2005).

Aile yapısının bozulması, yasa dışı bahis bağımlılığının bir diğer önemli sonucudur. Bu konuda yürütülen çalışmalar kumar bağımlılığının aile içi çatışmaları ve boşanma oranlarını artırdığını ortaya koymaktadır. Problemlili kumar davranışları aile üyeleri üzerinde ciddi psikolojik ve ekonomik yükler oluşturabilmektedir (Dowling vd., 2021). Diğer yandan yasa dışı bahis ortamlarında yaşanan ani kayıpların bir sonraki nesil üzerinde de olumsuz etkileri olabilmektedir. Kuşaklar arası kırılganlık üretimi olarak ele alınan bu travmatik durum çocuklar üzerinden bir sonraki nesile aktarılabilmektedir. (Dowling vd., 2021).

Yukarıda bahsedilen sosyo-ekonomik etkiler, doğrudan toplumsal güvenlik kavramı ile ilişkilidir. Toplumsal güvenlik, bireylerin ekonomik, sosyal ve psikolojik risklere karşı korunmasını ifade eden geniş bir çerçevedir. Kumar ve bahis bağımlılığı, bu koruma alanlarını eş zamanlı olarak zedelemektedir. Beck (1992), modern risklerin bireysel tercihlerden doğup toplumsal sonuçlar ürettiğini vurgulamaktadır. Yasa dışı bahis söz konusu risklerin kurumsal denetimden yoksun hâlidir. Riskin bireysel düzeyde yönetilememesi, kolektif güvenlik sorunları doğurmaktadır. Dolayısıyla yasa dışı bahis, toplumsal güvenliğin sosyo-ekonomik boyutunu doğrudan hedef almaktadır (Beck, 1992). Sonuçta kayıt dışı çözümlerin yaygınlaşmasına yol açan bu durum kendi yarattığı sorunları yeniden üreten bir döngü inşa etmektedir.

Tablo 1: Yasa Dışı Bahis Ekonomik Kamu Düzeni ve Kamu Güvenliği Üzerindeki Bozucu Etkileri: Sentez Çerçevesi

Bozucu Etki Alanı	Temel Mekanizma	Sonuçlar	İkincil / Yapısal Etkiler	Kamu Güvenliği ile İlişkisi
1. Kayıt Dışı Ekonomi ve Vergi Kaybı	Bahis gelirlerinin kayıt dışı kalması ve vergilendirme dışına çıkması	Vergi gelirlerinde azalma, kamu mali kapasitesinin daralması	Kamu harcamalarında kısıtlanma, vergi adaletinin bozulması	Devlete duyulan mali ve kurumsal güvenin aşınması, toplumsal meşruiyet kaybı
2. Finansal Sistemin Zayıflaması	Para akışlarının banka sistemi dışına yönelmesi; gölge finansın büyümesi	Finansal şeffaflığın azalması, bankacılık aracılığının zayıflaması	Spekülatif sermaye hareketlerinde artış, finansal oynaklık	Finansal istikrarın bozulması, ekonomik güvenlik risklerinin artması
3. Sosyo-Ekonomik Zararlar ve Bağımlılık	Bahis ortamlarının bağımlılığı teşvik etmesi	Hane gelirlerinde çöküş, suç oranlarında artış	Aile yapısının bozulması, iş gücü verimliliğinin düşmesi	Sosyal düzenin kırılganlaşması
Bütüncül Etki (Sentez)	Ekonomik-financeal-sosyal alanların eşzamanlı aşınması	Kurumsal kapasite kaybı	Kamu düzeninin sistemik bozulması	Yasa dışı bahis çok katmanlı bir kamu güvenliği tehdidine dönüşmesi

SONUÇ

Yasa dışı bahis çalışma boyunca ortaya konulduğu üzere yalnızca vergi kaybı üreten bir kayıt dışı faaliyet değil; ekonomik kamu düzeninin kurucu unsurlarını aşındıran çok katmanlı bir bozulma mekanizmasıdır. Ekonomik kamu düzeninin dayandığı ilkeler yasa dışı bahis ekosisteminin doğası gereği sistematik biçimde ihlal edilmektedir. Bu ihlaller kamu gelirlerinin azalmasıyla sınırlı kalmayıp, kamu otoritesinin düzenleme ve denetleme kapasitesini de görünmez biçimde zayıflatmaktadır. Böyle bir zeminde piyasa kurallarına uyan aktörler dezavantajlı hâle gelirken, haksız kazanç üzerinden güçlenen ağlar ekonomik alanın meşruiyetini aşındırmaktadır.

Yasa dışı bahisle mücadelede erişim engelleme veya cezai yaptırımlar yetersiz kalabilmektedir. Örneğin bir bahis sitesinin kapatılması, aynı

yapının farklı ödeme altyapısı veya farklı ülke merkezli sunucular üzerinden faaliyetini sürdürmesini engelleyememektedir. Benzer şekilde, tekil ATM veya ödeme hesabı odaklı soruşturmalar, ağın tamamını değil yalnızca düşük profilli araçları görünür kılmaktadır. Bu durum, yasa dışı bahisle mücadelede “noktasal müdahaleler” yerine “ekosistem temelli” yaklaşımların zorunlu olduğunu göstermektedir. Diğer bir ifadeyle mücadelenin aynı zamanda para hareketi, dijital altyapı ve davranışsal kalıplar üzerinden yürütülmesi daha yerinde olacaktır. Aksi hâlde yasa dışı bahis, uygulanan her yeni önleme hızla uyum sağlayan esnek bir yapı olarak varlığını sürdürmektedir.

Ekonomik kamu düzeni açısından bakıldığında, yasa dışı bahis yalnızca vergi kaybı yaratmakla kalmamakta, aynı zamanda piyasa ahlâkını da bozmaktadır. Örneğin yasal bir bahis bayisinin

stopaj, KDV ve lisans yükümlülükleri altında faaliyet göstermesi, buna karşılık yasa dışı bir çevrimiçi platformun hiçbir mali yük üstlenmeden daha yüksek oranlar sunabilmesi açık bir haksız rekabet yaratmaktadır. Bu durum, kurallara uyan aktörlerin sistemden çekilmesine veya gri alanlara yönelmesine yol açabilmektedir. Bu nedenle yasa dışı bahisle mücadele, doğrudan mali kapasitenin korunmasına yönelik bir kamu politikası olarak ele alınmalıdır.

Finansal sistem boyutunda yasa dışı bahis, klasik denetim mekanizmalarını “parçalayarak” işlevsiz hâle getirmektedir. Örneğin aynı gün içinde farklı ATM’lerden yapılan düşük tutarlı nakit yatırımların, kısa sürede sanal cüzdanlara ve ardından bahis hesaplarına yönlendirilmesi, tek başına bakıldığında sıradan kullanıcı davranışı gibi görünmektedir. Benzer şekilde sanal POS üzerinden gerçekleştirilen sahte ticari işlemler, banka kayıtlarında olağan satış hacmi izlenimi yaratabilmektedir. Kripto varlıklar üzerinden yapılan transferlerde ise işlem şeffaf olsa bile failin kimliği belirsiz kalmaktadır. Bu örnekler, finansal suçlarla mücadelede yalnızca “işlem”e değil, “işlem örüntüsü”ne odaklanılması gerektiğini göstermektedir. Aksi hâlde sistem, suç ekonomisi için düşük riskli bir dolaşım alanı sunmaya devam edecektir.

Sosyo-ekonomik düzlemde yasa dışı bahis, bireysel tercihlerden kaynaklanan bir sorun olmanın ötesine geçmektedir. Örneğin kısa sürede yüksek kazanç vaadiyle yasa dışı platformlara yönelen bireylerin, denetimsiz ortam nedeniyle hızla borçlanma sarmalına girdiği gözlemlenmektedir. Bu durum hane halkının tamamının ekonomik dengesini bozabilmektedir. Bahis kayıplarını telafi etme çabası, kimi zaman dolandırıcılık, zimmet veya yasa dışı finansal faaliyetlere yönelimi tetikleyebilmektedir. Bu örnekler, yasa dışı bahsin ikincil suç davranışlarını besleyen bir katalizör işlevi gördüğünü göstermektedir. Dolayısıyla mücadele stratejileri, bağımlılık önleme

ve sosyal destek mekanizmalarıyla birlikte tasarlanmalıdır.

Son olarak, yasa dışı bahisle mücadele kamu güvenliği perspektifinde stratejik bir alan olarak yeniden tanımlanmalıdır. Ekonomik düzenin aşınması, finansal sistemin zayıflaması ve toplumsal kırılganlıkların derinleşmesi aynı anda gerçekleştiğinde, bu durum klasik suç kategorilerinin ötesinde sistemik bir güvenlik riski üretmektedir. Örneğin mali kapasitenin zayıflaması denetim boşluklarını artırmakta, bu boşluklar ise yeni yasa dışı ağların doğmasına zemin hazırlamaktadır. Bu döngü kırılmadığı sürece, her müdahale yalnızca semptomları hedef alacaktır. Bu nedenle yasa dışı bahisle mücadele, ekonomik güvenlik, finansal istikrar ve toplumsal dayanıklılık ekseninde bütüncül bir güvenlik meselesi olarak ele alınmalıdır.

KAYNAKÇA

- ALM, J., & TORGLER, B. (2006). Culture differences and tax morale in the United States and in Europe. *Journal of economic psychology*, 27(2), 224-246.
- ANDERSON, R., BARTON, C., BÖHME, R., CLAYTON, R., VAN EETEN, M. J., LEVI, M., ... & SAVAGE, S. (2013). Measuring the cost of cybercrime. In *The economics of information security and privacy* (pp. 265-300). Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg.
- BANKS, J., & WAUGH, D. (2019). A taxonomy of gambling-related crime. *International gambling studies*, 19(2), 339-357.
- BECK, U. (1992). *Risk society: Towards a new modernity* (Vol. 17). sage.
- BÖHME, R., CHRISTIN, N., EDELMAN, B., & MOORE, T. (2015). Bitcoin: Economics, technology, and governance. *Journal of economic Perspectives*, 29(2), 213-238.
- CHOPIN, J., RODRIGUEZ, L. T., & CANEPELE, S. (2024). Defining and estimating

- the illegal gambling market: A scoping review. *Journal of Economic Criminology*, 4, 100068.
- CUSTERS, B. H., POOL, R. L., & CORNELISSE, R. (2019). Banking malware and the laundering of its profits. *European Journal of Criminology*, 16(6), 728-745.
 - DEVEREUX, M. B., & ENGEL, C. (2003). Monetary policy in the open economy revisited: Price setting and exchange-rate flexibility. *The review of economic studies*, 70(4), 765-783.
 - DOWLING, N. A., OLDENHOF, E., COCKMAN, S., SUOMI, A., MERKOURIS, S. S., & JACKSON, A. C. (2021). Problem gambling and family violence: Factors associated with family violence victimization and perpetration in treatment-seeking gamblers. *Journal of interpersonal violence*, 36(15-16), 7645-7669.
 - Financial Action Task Force. (2023). *Illicit financial flows from cyber-enabled fraud*. FATF.
 - Financial Action Task Force. (2025, June). *Financial inclusion and anti-money laundering and terrorist financing measures* (FATF Guidance). FATF.
 - FOLEY, S., KARLSEN, J. R., & PUTNINŠ, T. J. (2019). Sex, drugs, and bitcoin: How much illegal activity is financed through cryptocurrencies?. *The review of financial studies*, 32(5), 1798-1853.
 - GORTON, G., METRICK, A., SHLEIFER, A., & TARULLO, D. K. (2010). Regulating the shadow banking system [with comments and discussion]. *Brookings papers on economic activity*, 261-312.
 - GUIISO, L., SAPIENZA, P., & ZINGALES, L. (2004). The role of social capital in financial development. *American economic review*, 94(3), 526-556.
 - HING, N., RUSSELL, A., TOLCHARD, B., & NOWER, L. (2016). Risk factors for gambling problems: An analysis by gender. *Journal of gambling studies*, 32(2), 511-534.
 - HUANG, R. T., SHIH, C. H., LIN, T. C., & LIN, W. Y. (2022). The Study on Illegal Online Gambling Investigation in Taiwan. *Procedia Computer Science*, 207, 2901-2910.
 - KRUISBERGEN, E. W., KLEEMANS, E. R., & KOUWENBERG, R. F. (2015). Profitability, power, or proximity? Organized crime offenders investing their money in legal economy. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 21(2), 237-256.
 - LEUKFELDT, E. R., & HOLT, T. J. (2022). Cybercrime on the menu? Examining cafeteria-style offending among financially motivated cybercriminals. *Computers in Human Behavior*, 126, 106979.
 - LEVI, M., & REUTER, P. (2006). Money laundering. *Crime and justice*, 34(1), 289-375.
 - LYONS, R. K., & VISWANATH-NATRAJ, G. (2023). What keeps stablecoins stable?. *Journal of International Money and Finance*, 131, 102777.
 - M. GAINSBURY, S., HING, N., DELFABBRO, P. H., & KING, D. L. (2014). A taxonomy of gambling and casino games via social media and online technologies. *International gambling studies*, 14(2), 196-213.
 - MABITSELA, I., & J MATOME, M. (2025). Defending Against Fraud: Cyber Fraud Detection and Prevention Techniques.
 - MAKAROV, I., & SCHOAR, A. (2020). Trading and arbitrage in cryptocurrency markets. *Journal of Financial Economics*, 135(2), 293-319.
 - MORSE, E. A. (2016). Regulation of online gambling. In *Research Handbook on Electronic Commerce Law* (pp. 449-472). Edward Elgar Publishing.

- MÖSER, M., BÖHME, R., & BREUKER, D. (2013, September). An inquiry into money laundering tools in the Bitcoin ecosystem. In *2013 APWG eCrime researchers summit* (pp. 1-14). IEEE.
- OECD. (2017). *Shining light on the shadow economy: Opportunities and threats*. OECD Publishing.
- OECD. (2019). *Tax morale: What drives people and businesses to pay tax?* OECD Publishing.
- POZSAR, Z., ADRIAN, T., ASHCRAFT, A., & BOESKY, H. (2010). Shadow banking. *New York*, 458(458), 3-9.
- RICHET, J. L. (2016). Laundering money online: An overview. *HAL Working Papers*, (hal-02187599).
- SCHNEIDER, F. (2015). Size and development of the shadow economy of 31 European and 5 other OECD countries from 2003 to 2014: different developments?. *Journal of Self-Governance and Management Economics*, 3(4), 7-29.
- SCHNEIDER, F., & WILLIAMS, C. (2013). The Shadow Economy. The Institute of Economic Affairs. Retrieved July, 26, 2016.
- STIGLITZ, J. E. (2012). *The price of inequality: How today's divided society endangers our future*. WW Norton & Company.
- TESSLER, A., EL BEYROUTY, K., & CRAPNELL, N. (2017). An exploratory study of illegal gamblers in Hong Kong. *Asian journal of gambling issues and public health*, 7(1), 9.
- Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı. (2014). Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliği. Resmî Gazete, Sayı: 28983.
- Türkiye Cumhuriyeti. (1959). 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu. Resmî Gazete, Sayı: 10231.
- Türkiye Cumhuriyeti. (1961). 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu. Resmî Gazete, Sayı: 10700.
- Türkiye Cumhuriyeti. (1984). 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu. Resmî Gazete, Sayı: 18563.
- Türkiye Cumhuriyeti. (2006). 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu. Resmî Gazete, Sayı: 26205.
- Türkiye Cumhuriyeti. (2007). 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun. Resmî Gazete, Sayı: 26405.
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2023). *Global report on illicit financial flows*. Routledge/Taylor & Francis.
- WILLIAMS, R. J., ROYSTON, J., & HAGEN, B. F. (2005). Gambling and problem gambling within forensic populations: A review of the literature. *Criminal Justice and Behavior*, 32(6), 665-689.